

Referat af årsmøde i Foreningen Frøsamlerne. 17/9 2006.

Tilstede: Niels, Monica, Pia, Jeannette, Ingrid, Solveig, Anders, Ida, Finn, Molly, Brian, Lila, NO, Annette, Mette, Søren og Nanna.

Dette er referatet af selve det officielle årsmøde. Lila bød officielt velkommen, og dagsordenen blev fastlagt til:

1. Forsøg i årets løb, herunder A. Bælgplanter (mest ærter) v/ Molly, B. Gulerødder v/Brian, C. Bladgrønt v/ Niels, D. Kornprojekt v/Anders. E. Klonsamling på Gl. Estrup.
2. Fastsættelse af tid & sted for næste årsmøde.
3. Fremlæggelse og godkendelse af foreningens regnskab.
4. PR & folderen.
5. Markeder.
6. Databasen.
7. Kurser.

Ad. 1. A Bælgplanter: Molly viste først nogle af de andre ting vi også dyrker, og som der skal arbejdes en del videre med; Dels en kørvælsroe, der stadig er nogle meget små pus. Arten er ikke blevet forædlet særlig meget – og den type vi har, er vist meget oprindelig – størrelsen er som en fingerbøl. Derudover viste hun rapunzelrod (hele planter) og fortalte at de kan spises som sådan, som wok-mad.

Viste også 2 bønner frem: Kjems bønne (en familiesort), som er en høj stangbønne (3 m). Og ”Hundrede for én” der stammer fra NGB. Problemet med ”hundrede for én” er, at sorten i vores gamle kilder er beskrevet som en Haricot Vert – type, kort, sen og trævlet. Hos Molly derimod var sorten den tidligste bønne, med god smag, ingen tendens til at blive trævlet og bælg på op til 18 cm (!) Forklaringerne kan være mange; Der kan være tale om en forbytning eller fejlnavngivning et sted i systemet. For dette taler, at NO kan huske at NGB har et glas med en gammel udstillingsprøve af denne sort stående, og at disse frø ikke ligner vores. Frøene er meget karakteristiske. En anden forklaring kunne være, at Ohlsens Enke kan have forbedret sorten løbende over lang tid (sorten er ret gammel – tilbage fra 1800-tallets slutning), uden at ulejlige sig med et nyt navn til den. Vi véd det ikke, men der var enighed om at prøve at få nogle frø af sorten fra andre kilder, hvis det kan lade sig gøre. Der blev nævnt 2 mulige kilder; SSE og Vavilov. Dette undersøger NO.

Så er der det store emne for forsøg i år: Mollys ærteskildere: Molly har fået lov til at lave forsøg med ærteplanter af følgende sorter af høje ærter på Gl. Estrup: Maries (norsk), Holgers (fra PØ forsøg), Stevns, Grams, Gyrithes, Juttas, Amanda og som referencesort Aldermann og derudover en høj sukkerært Engelsk Sabel. Der var en særlig vanskelighed ved Amanda, idet de først afprøvede frø ikke spirede, hvorfor nye måtte rekvireres. Dette betød ca. 10 dages forsinkelse for Amanda.

Molly var i marken hver uge og kigge på en række karaktertræk på ærterne, og i midten af juli var Molly, Mette, Søren, Lila og Brian på besøg hos ærtforsøgene på Statens Sortsafprøvning på Tystofte forsøgsgård for at snakke med deres ærtespecialister. Men det viser sig, at de kun beskæftiger sig med markærter, og mange af deres statistiske metoder og en del af de karaktertræk de anvender ikke har nogen relevans for os, der kun arbejder med høje marværter. Men Molly fik en række ideer til, hvilke egenskaber det er relevant for os at kigge på.

De egenskaber der skiller vores sorter ad er:

- Bælgens tilspidsning: Spids bælg sås kun hos Aldermann og Engelsk Sabel.
- Takkede småblade: Fandtes kun hos Aldermann og Holgers.
- ”Kaninører” på akselblade: Fandtes kun hos Holgers.

Derudover så det ud til at Amanda ikke fik svedet de øverste blomster i den varme periode (hvilket de øvrige gjorde) – men det kan skyldes at de var lidt senere. Og alle sorterne fik meldug til sidst og blev helt hvide. Men Aldermann fik en anden type svampe (med grønne belægninger i stedet for hvide).

Den foreløbige konklusion er, at man i hvert fald ud fra nogenlunde let observerede morfologiske karakterer kan udskille Holgers høje ært (klart forskellig på flere kriterier) og Aldermann (der også er helt forskellig). Det er straks sværere med de andre sorter der ligner hinanden betydeligt mere. Molly kunne dog udskille Stevns på frøform, og den bliver hurtigere melet end de øvrige. Det er også hendes indtryk at denne sort er større og kraftigere end de øvrige.

Ida mener at Gyrithe udskiller sig tydeligt fra de øvrige ved at have en mere koncentreret sæson samt at den er højere end Holger (!)

Derudover findes der påstande om, at Aldermann er et synonym til Telephone. NO har en polsk Telefon, som vi kunne prøve at sammenligne med Aldermann for at se om der er noget hold i denne påstand. Molly mener ikke umiddelbart at de ligner hinanden.

Molly uddelte en oversigt over "hvad vi tror vi véd" om henholdsvis bønner og ærter, samt figurer der illustrerer nogle af de undersøgte egenskaber ved ærterne. Disse kan rekvireres hos Molly som PDF-filer hvis nogle er særligt interesserede. Send hende en mail og spørg: hmhougaard@gjerrilds.net.

Udover ovenstående resultater fik Molly og en række idéer til hvilke egenskaber vi også skal kigge på, i fremtidige beskrivelser af ærter: Blomsterfanens bredde, facon og farve; Blomsterstænglens længde (der er meget store praktiske problemer forbundet med at måle den samlede højde på ærteplanter i > 2 m); Hvornår sættes det 1. blomstrende skud (nogle sorter vistnok omkring 6. sæt blade, hos andre op til 15.-16. sæt).

En anden iagttagelse, der MÅSKE er egnet til adskillelse er, at både Stevns og Jutta har en tendens til at frøskallen sprækker (måske som resultat af den varme sommer? Genvækst når vandet endelig kom?). Måske har disse sorter en større følsomhed overfor tørke end de andre.

På Tystofte blev det diskuteret, at nogle sorter har "pergament", mens andre ikke har. Men det lykkedes ikke at få dem til at komme med en præcis beskrivelse af, hvad der menes med det.

1 B. Bladgrønt v/Niels. Vi har meget mindre rent dansk materiale (rigtigt højt prioriteret materiale): Vi har for det første 3 danske havemælder: a. Lille Næstved Skole, b. Lollandsk, c. Moster Karens Spinat (referenten bemærker at der også er en Haslev-Fakse) samt en bladbede "Engelsk spinat fra Hvidkilde". Disse har alle en længere historie (se Fælleslisten) i landet, og er prioriterede. Der er pt. mindst én der er adoptant på hver sort.

1 C. Gulerødder v/Brian. Vi har i år opformet 3 sorter i alt, som vi vil lave udvalg af til videre frøavl: Hos Niels "Blanche à Collet Vert", Bosnisk Gul samt Early Scarlet Horn; Gl. Estrup har lavet "Blanche à Collet Vert" og Allan på Hegnstrup har lavet Bosnisk Gul. Vi arrangerer en gulerodsoptagningsdag hos Niels på Ærø, så vi i fællesskab kan udvælge rødder til frøavl. Dette vil NO, Brian, Pia og Niels gøre én af de sidste 2 uger af oktober (uge 42 eller 43). Vi mangler mindst 2 mere til at stå for selve frøproduktionen til sommer af de nævnte sorter. Betingelserne for at producere gulerodsfrø er, at der ikke er vild gulerod i en omkreds af ca. 1 km. Det bedste er et ældre villakvarter midt i en by – så sker der ikke noget. Henvendelse til Brian, hvis man er interesseret i at prøve dette.

Derudover har Brian i år produceret en stor portion frø af "Pariser Torve", som vi også skal opformere. Der skal dyrkes en stor portion rødder til næste år, og Gl. Estrup, Hanne og Niels blev nævnt som mulige steder.

Det blev til slut foreslået at vi laver en sammenlignende dyrkning af "Belgian White" og "Blanche à Collet Vert" til næste år. De der havde dyrket sorterne var enige om at de nok ikke er ens. Men en præcis sammenligning vil være godt.

D. Kornprojektet. Anders fremlagde ganske kort det kornprojekt som han og Per Grube er tovholdere på. Det er et projekt under EU midlerne der er afsat til PGR-initiativer. De er i gang med at samle sammen på genressourcer indenfor korn her i landet, og har bl.a. fået 4 sorter fra den russiske genbank via os. Det er et anvendelsesorienteret projekt (bedømmelse af smag, kultur og anvendelse i marginalt jordbrug). Der bliver demonstration af sorter på Mørdrupgård og Gummerup. I øjeblikket sker der opformering af sorterne på Alnarp.

Han nævnte også at blandt øvrige projekter under denne ordning er der en frugtavl på Fejø samt Randers Regnskov.

E. Klonsamlingerne på Gl. Estrup. Mette fortalte at de skal have kopier af klonsamlingerne i Høje Tåstrup på Gl. Estrup. Det drejer sig om blomster, ribs, jordbær, stikkelsbær, rabarber, humle og æbler. Mange sorter, og en del i 2 eksemplarer.

Hun nævnte også at projektet indeholder etableringen af en net-nøgle til æblesorter.

2. Næste årsmøde i Frøsamlerne. Vi havde 3 forskellige forslag i spil: Samsø, Lolland/Sydsjælland og Djursland (og et medlem der ikke kunne være tilstede kender til gode steder omkring Frederikshavn). Vi landede på at næste år bliver det sidstnævnte, men de andre muligheder er noget der undersøges videre til kommende årsmøder. Så: **Næste årsmøde bliver 14.-15.-16. september på Djursland** tæt ved hvor Molly bor, og ikke så langt fra Gl. Estrup der gerne vil stille mødelokale til rådighed for os. Vi vil også have forsøgsdyrkninger af en del af vores sorter dér til næste år, og Molly og Mette hører gerne om forslag til hvad vi bør forsøge (der er blandt andet planer om at prøvedyrke vores samling af havemælder til sammenligning). Ved siden af hvor Molly bor, er der et Buddhist-center hvor vi har mulighed for ret billig overnatning. Hvis nogle har nogle gode forslag til emner/foredragsholdere i øvrigt må de meget gerne komme med dem til Molly så snart som muligt.

3. Regnskab. Annette fremlagde dels årsregnskab for 2004, dels årsregnskab for 2005 og dels halvårsregnskab indtil nu for 2006. Alle udtrykte stor beundring for hendes overskuelige og flotte arbejde. Hovedkonklusionerne er: Vi har stadigvæk en pæn kassebeholdning (opsparret i de år hvor foreningen ikke lavede andet end plantebytteaktiviteter, og derfor ikke brugte nogle penge). Kontingentindtægterne har været pænt stigende, og vores aktiviteter har været kraftigt stigende, og derfor også vores udgifter. Der var enighed om at holde kontingentet på det nuværende niveau, men samtidig også konstatere at vi kan forvente at udgifter til trykning af materialer m.v. vil stige de kommende år. Men vi har penge til at deltage i de ting vi orker at deltage i nu, og så må vi se om der kommer behov for justeringer af kontingentet senere. Tak til Annette for et stort arbejde!

4. PR og folderen. Vi klarer os pt. med det antal foldere vi lige kan lave nu – de udadvendte aktiviteter på markeder m.v. aftager fra nu af. 3 meldte sig til at lave nogle tryk. Tony Bülow har sammensat 2 alu-kasser med alt godt til vores stande ved udstillinger og markeder.

Lila viste "Sjællandskassen" frem, og fortalte lidt om de arrangementer hvor vi har været repræsenteret:

- 1) I påsken deltog 1 medlem i et positivt arrangement med Pileflet.
- 2) 9 deltog i Landsskuet i Herning. Der kom 7 medlemmer ud af det.
- 3) 6 deltog i Den Gamle By – fine frøposer med billeder "sælger" – Måske 2 nye medl.
- 4) 1 deltog i et høstmarked på Vestjyllands Højskole i Ringkøbing.
- 5) 2 deltog i Helsingør (høstmarkedet på Fuglebjerggård). 4 medlemmer.

Ingrid understregede at det er godt med BILLEDER og noget at smage/føle på. Pia arbejder med en kontakt i Frederiksdal (Helsingborg) angående en transportabel, men stabil, udstillingsenhed, som hun måske kan få en til at lave. Spændende!

De kommende arrangementer er: Pometet 23-24/9 (Jeanette, Jane og NO) og Sorø Akademi 1/10 (Søren, Hanne?, NO?).

Enighed om at deltage i den slags arrangementer i det omfang vi har overskud til det. Det skal være lysten der driver værket.

5. Databasen. Søren har lavet et stort stykke arbejde med at taste ind i basen. P.t. mangler der at blive lavet et "Datablad" for at være tilgængelig på hjemmesiden. Lila går videre når hun får tid til det.

De "offentlige" Åbne Haver står på hjemmesiden nu. Til næste år skal de private sættes på.

6. Kurser. Vi vil lave et efterårs (sent) kursus om frørensningsteknikker. Anders vil gå videre med dette. Derudover må vi have et eller to frøkurser til foråret (mange nye medlemmer). Der var også stemning for at lave et par lokale endags kurser som åben have arrangement (mere uformelt). Søren og Jeanette ville gerne hjælpe til. Der vil blive lavet direkte invitation til lokalområdets medlemmer.

Det blev foreslået at der kommer lokale kontaktpersoner i de nye storkommuner. Bl.a. fordi foreningen så bliver nævnt i de lokale vejvisere. Lila vil kontakte udvalgte personer.

Mødet blev hævet kun 10 min for sent, og vi nåede dagsordenen!

Referent NO Crossland